

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (35)
16.12.2021
Taltionumero
457
Diaarinumero
17/1/21

Asia Valituslupahakemus ja valitus vesialueen täyttöä koskevassa vesitalousasiassa

Muutoksenhakija Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry

Päätös, jota muutoksenhaku koskee

Vaasan hallinto-oikeus 2.2.2021 nro 21/0002/1

Asian aikaisempi käsittely

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksellään 20.1.2020 (nro 9/2020) myöntänyt Tampereen kaupungille luvan vesistötäytön rakentamiseen Näsijärven Hiedanrantaan Tampereen kaupungissa siten, että vesistötäytön ja rannan väliin jää vesialue. Hankkeessa muutetaan vesialuetta pysyvästi maa-alueeksi noin 13,3 ha.

Lisäksi aluehallintovirasto on myöntänyt luvan täytön alta syrjäytyvän sedimentin ruoppaukseen, Lielahden voimalaitoksen putkien siirron vaatiman uuden putkilinjan ruoppaukseen, täyttöalueen ja rannan väliin jäävän vesialueen kunnossapitoruoppaukseen, täyttöalueen yhteyteen rakennettaville väliaikaisille työsilloille, täyttöalueen itäpähän rakennettaville pysyville raitiotiesillalle ja kevyenliikenteen sillalle sekä täyttöalueen länsipähän rakennettaville pysyville raitiotiesillalle ja yhdistetylle ajoneuvo- ja kevyenliikenteen sillalle hakemuksen ja alla olevien lupamääräysten mukaisesti. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä kuin kalakannoille ja kalastukselle aiheutuvasta haitasta lupamääräyksessä 36 määrätty kalatalousvelvoite.

Päätöksessä on annettu muun ohella seuraavat lupamääräykset:

Vesistötäyttö sekä sen ja rannan väliin muodostuva vesialue

1. Vesistötäyttö saadaan rakentaa hakemuksen liitteenä olevan 15.3.2019 päivätyn ja 28.6.2019 päivitetyn vesistötäytön lopputilannetta osoittavan piirustuksen nro 23 A (työnro 1510046209, mittakaava 1:2 000) sekä 15.3.2019 päivättyjen vesistötäytön leikkauspiirustusten nro 1-1 (päivitetty 28.6.2019), 2-2, 3-3, 4-4, 5-5, 6-6, 7-7, 8-8, 9-9, 10-10 ja 11-11 (työnro:t 1510046209, piirustusnro:t 3–13, mittakaavat 1:200) mukaisesti.

Vesistötäytön yksityiskohtainen muotoilu ja toteutus tulee tehdä siten, että vesisyvyys täytön ja rannan väliin jäävällä vesialueella on mahdollisimman suuri ja siten, että vedenvaihtuvuus ja virtaus vesialueella säilyy luonnontilaisen kaltaisena.

Työnaikaiset ja pysyvät siltarakenteet

2. Vesistötäytön länsi- ja itäpäihin on asennettava hakemuksen liitteenä olevan 15.3.2019 päivätyn ja 28.6.2019 päivitetyn vesistötäytön vaiheistuksen vaihetta 2 osoittavan piirustuksen 21 A (mittakaava 1:2 000) mukaisesti paikkoihin työnaikaisiksi silloiksi putkisillat. Sillat on perustettava maanvaraisesti kiviainesarinalle ja siltojen vapaa-aukkojen leveys keskivedenpinnankorkeudesta mitattuna on oltava vähintään 2,5 m.

Kun työnaikaiset sillat poistetaan käytöstä, on niihin liittyvät rakenteet poistettava vesistöstä.

3. Vesistötäytön länsipäähän saadaan rakentaa pysyvä raitiotiesilta sekä yhdistetty ajoneuvo- ja kevyenliikenteen silta aluehallintovirastoon 26.9.2019 toimitetun alustavan yleispiirustuksen (piirustusnumero 1510046209-18 A, päivätty 20.6.2019 ja päivitetty 28.6.2019, mittakaava 1:100) mukaisesti siten, että siltojen vapaa-aukkojen yhteenlaskettu leveys keskivedenpinnankorkeuden tasossa on oltava vähintään 65 m/silta. Siltojen kansirakenteiden alapinnan korkeustaso tulee olla molemmissa silloissa vähintään tasossa $N_{2000} +98,0$ m.

4. Vesistötäytön itäpäähän saadaan rakentaa pysyvä raitiotiesilta ja kevyenliikenteen silta hakemuksessa esitettyjen alustavien yleispiirustusten (piirustusnumerot 1510046209-16 A (päivätty 20.6.2019 ja päivitetty 28.6.2019) ja 1510046209-17 (päivätty 20.6.2019), mittakaavat 1:100) mukaisesti siten, että siltojen vapaa-aukkojen yhteenlaskettu leveys keskivedenpinnankorkeuden tasossa on oltava vähintään 36 m/silta. Siltojen kansirakenteiden alapinnan korkeustaso tulee olla molemmissa silloissa vähintään tasossa $N_{2000} +98,0$ m.

5. Sekä työnaikaisten että pysyvien siltojen perustukset on tehtävä järven pohjassa olevia, heikosti vettä läpäiseviä maakerroksia tarpeettomasti muuttamatta tai rikkomatta ja siten, että kerrosten pohjavettä suojaava vaikutus säilyy.

(---)

Yleiset työmenetelmät

20. Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Tarpeetonta pohjasedimentin häiriintymistä ja veden samentumista aiheuttavia töitä on vältettävä.

Täyttötöy on toteutettava päätypengerryksenä.

21. Työt on tehtävä erityistä varovaisuutta ja huolellisuutta noudattaen. Järven pohjassa olevia, pohjavettä suojaavia kerroksia ei saa muuttaa tai rikkoa siten, että niiden pohjavettä suojaava vaikutus heikkenee.

(---)

Kunnossapito

30. Vesistötäyttö, siltarakenteet sekä täyttöalueen ja rannan välisen vesialueen veden ilmastukseen ja virtauksen tehostamiseen tarvittavat, lupamääräysten 33 ja 34 mukaiset pumppausjärjestelmät on pidettävä tarkoitustaan vastaavassa kunnossa.

31. Vesistötäytön ja rannan väliselle vesialueelle kertyvää sedimenttiä tulee poistaa tarkkailututkimuksiin perustuen, jos kertyneen sedimentin kerrospaksuus on vähintään 20 cm tai jos kertynyt sedimentti muutoin heikentää veden virtausta ja laatua vesialueella. Mahdollinen kunnossapitoruoppaus tulee toteuttaa siihen hakemuksen liitteenä olevassa syvyyskäyräkartassa (piirustus nro 25 A, päivätty 15.3.2019 ja päivitetty 28.6.2019, mittakaava 1: 1 000) esitettyyn tasoon, jossa järven pohja on sijainnut ennen hankkeen toteutusta tai enintään 20 cm sen alle.

Kunnossapitoruoppauksien toteutuksessa tulee noudattaa lisäksi mitä määräyksissä 18 ja 19 on sanottu.

Kunnossapitoruoppauksen toteutuksesta on ilmoitettava etukäteen Pirkanmaan ELY-keskukselle sekä Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnossapitoruoppauksen aikainen tarkkailusuunnitelma on toimitettava etukäteen ennen ruoppauksen toteuttamista Pirkanmaan ELY-keskukselle hyväksyttäväksi.

32. Vesistötäytön ja rannan välisen vesialueen vesikasvillisuutta on tarvittaessa poistettava niiltä osin, kuin se heikentää veden virtausta vesialueella ja vaikuttaa siten vesialueen veden laatuun. Kasvillisuuden poistamiseen on tarvittaessa ryhdyttävä viimeksi 27.8.2019 päivitetystä tarkkailuohjelmassa esitetyn kasvillisuusseurannan ja aluehallintoviraston päätöksessä siihen tehtyjen muutosten perusteella. Kasvillisuusseurannan tarkkailun tulokset ja esitys kasvillisuuden poistotarpeesta tulee toimittaa Pirkanmaan ELY-keskukselle kuukauden kuluessa tulosten valmistumisen jälkeen. Kasvillisuuden poistamisesta on ilmoitettava etukäteen Pirkanmaan ELY-keskukselle sekä Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Kasvillisuuden poistossa tulee käyttää asianmukaista, vesikasvillisuuden poistoon tarkoitettua menetelmää. Poistettu kasvillisuus on kerättävä pois vedestä ja kuljetettava vastaanottoaikaan, jolla on asianmukainen lupa sen vastaanottamiseen.

Varautuminen poikkeustilanteisiin

33. Mikäli tarkkailun perusteella täyttöalueen ja rannan väliin jäävän vesialueen happipitoisuuden todetaan laskevan tarkkailupisteissä 8 tai 9 tasolle 6 mg/l tai sen alle, on täytön ja rannan välisellä vesialueella aloitettava ilmastus riittävällä määrällä pintailmastimia hakemuksen liitteenä olevan, kanavan ilmastusta ja koneellista vedenvaihtoa koskevassa suunnitelmakartassa (piirustus nro 31, mittakaava 1:2 000, päivätty 28.6.2019) esitetyn mukaisesti. Ilmastuksen aloittamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava Pirkanmaan ELY-keskukselle sekä Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Käyttöön otetut ilmastimet on pidettävä käynnissä, kunnes veden happipitoisuus tarkkailupisteissä 8 ja 9 on noussut vähintään tasolle 6 mg/l ja pysynyt siinä vähintään kuukauden ajan.

Töiden aikana ilmastuslaitteiden on oltava käyttöön otettavissa viimeistään siinä vaiheessa, kun vesistötäyttö siltoineen ulottuu Lielahden voimalaitoksen pumppaamolta Pölkkylänniemeen. Valmiin rakenteen aikana ilmastimien on oltava tarvittaessa käyttöön otettavissa viimeistään viikon kuluessa siitä, kun happipitoisuuden on todettu laskeneen tasolle 6 mg/l tai sen alle.

34. Mikäli lupamääräyksen 33 mukaisten pintailmastimien käyttö on esitynyt ja tarkkailun perusteella on tarve täytön ja rannan välisen vesialueen veden vaihtumisen lisäämiselle, tulee vesialueella käynnistää välittömästi koneellinen vedenvaihto hakemuksen liitteenä olevan kanavan ilmastusta ja koneellista vedenvaihtoa koskevassa suunnitelmakartassa (piirustus nro 31, mittakaava 1:2 000, päivätty 28.6.2019) esitetyn mukaisesti. Jos täytön ja rannan välisen vesialueen veden laatu sitä vaatii,

voidaan koneellinen vedenvaihto ottaa tarvittaessa käyttöön myös muulloin. Koneellisen vedenvaihdon aloittamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava Pirkanmaan ELY-keskukselle sekä Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Käyttöön otettua koneellista vedenvaihtoa on jatkettava, kunnes lupamääräyksen 33 mukaiset pintailmastimet saadaan käyttöön tai veden happipitoisuus tarkkailupisteissä 8 ja 9 on noussut vähintään tasolle 6 mg/l ja pysynyt siinä vähintään kuukauden ajan.

Koneellisen vedenvaihtoon tarvittavan pumppausjärjestelmän tulee olla toimintavalmiina viimeistään silloin, kun vesistötäyttö ulottuu suunniteltuun lopulliseen laajuuteensa. Pumpun tuoton on oltava vähintään 150 l/s.

Selvitysvelvoite ja lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen

35. Luvan saajan tulee tehdä selvitys vesistötäytön ja rannan välisen vesialueen veden laadusta ja siihen vaikuttavien mahdollisten toimenpiteiden toteutuksesta sekä niiden vaikutuksista. Selvitykseen on liitettävä myös sedimentin kertymisen ja kasvillisuuden seurannan seurantalokset sekä toteutetun pohjavesitarkkailun tulokset. Selvitys on tehtävä viiden vuoden kuluttua hankkeen valmistumisesta.

Selvitys ja esitys lupamääräysten määräaikaiseksi tarkistamiseksi tulee toimittaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle viimeistään puolen vuoden kuluttua selvityksen valmistumisesta. Aluehallintovirasto voi niiden perusteella tarvittaessa tarkistaa täytön ja rannan välisen vesialueen veden laatuun vaikuttavia lupamääräyksiä. Selvityksen tulokset tulee lisäksi toimittaa tiedoksi Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

(---)

Tarkkailu ja raportointi

39. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia pohjaveden ja vesistön tilaan 15.3.2019 päivätyn ja 28.6.2019 sekä 27.8.2019 päivitetyn tarkkailuohjelmaehdotuksen mukaisesti lupamääräysten 39–47 mukaisin muutoksin ja lisäyksin. Tarkkailu on aloitettava ennen toiminnan aloittamista ja sitä tulee jatkaa, kunnes lupamääräyksen 35 mukainen selvitystä koskeva hakemus on aluehallintovirastossa käsitelty ja sitä koskeva päätös on lainvoimainen. Lupamääräysten 39–47 mukaisesti täydennetty tarkkailuohjelma on toimitettava Pirkanmaan ELY-keskukselle aloitusilmoituksen yhteydessä.

Pirkanmaan ELY-keskus voi tarkentaa tai muuttaa aluehallintoviraston päätöksessä annettuja tarkkailumääräyksiä, mikäli muutokset eivät heikennä tarkkailun luotettavuutta tai kattavuutta. Tarkkailuun voidaan hakea muutosta myös aluehallintovirastolta.

40. Valmistelevien töiden aikana vedenlaatua on tarkkailtava tarkkailupisteistä 2, 4, 5, 6, 8 ja 9. Näytteistä on tehtävä samat analyysit kuin täyttötöiden aikaisista näytteistä.

41. Täyttötöiden aikaista vedenlaadun tarkkailua on tehtävä tarkkailupisteistä 1–9 ensimmäisen kolmen kuukauden aikana kahden viikon välein. Mikäli Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että näytteenottotulosten perusteella vedenlaatu on tasaantunut, voidaan näytteenottiheyttä harventaa tämän jälkeen tapahtuvaksi kerran kuukaudessa. Aina uuden työvaiheen käynnistyttyä näytteitä on kuitenkin otettava kahden viikon välein, kunnes vedenlaatutulokset tasaantuvat. Uuden työvaiheen käynnistymisestä on ilmoitettava etukäteen Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Ensimmäisen kolmen kuukauden aikana otettavista näytteistä on analysoitava (laaja analyysivalikoima)

- pH, sähkönjohtavuus, sameus, väriluku, kiintoaine, DOC, happi, CODMn,
- kokonaistyyppi, nitriitti-nitraattityppi, ammoniumtyppi, kokonaisfosfori, fosfaattifosfori
- kasvukaudella myös a-klorofylli
- sulfaatti, kloridi, fluoridi
- metallien kokonaispitoisuudet (Fe, Mn, Al, Sb, As, Ba, Hg, Cd, Co, Cr, Cu, Pb, Mo, Ni, Zn, V, Se)
- PAH-yhdisteet ja
- öljyhiilivedyt.

Ensimmäisen kolmen kuukauden jälkeen otettavista näytteistä on analysoitava jokaisella näytteenottokerralla (suppea analyysivalikoima)

- pH, sähkönjohtavuus, sameus, väriluku, kiintoaine, DOC, happi, CODMn,
- kokonaistyyppi, nitriitti-nitraattityppi, ammoniumtyppi, kokonaisfosfori, fosfaattifosfori
- ja kasvukaudella myös a-klorofylli.

Lisäksi on analysoitava neljä kertaa vuodessa

- sulfaatti, kloridi, fluoridi
- metallien kokonaispitoisuudet (Fe, Mn, Al, Sb, As, Ba, Hg, Cd, Co, Cr, Cu, Pb, Mo, Ni, Zn, V, Se)
- PAH-yhdisteet ja
- öljyhiilivedyt.

42. Täyttötöiden ja lopullisten siltojen valmistumisen jälkeen veden laadun tarkkailua on tehtävä tarkkailupisteistä 1–9 välittömästi suojaverhon poistamisen jälkeen, kahden viikon kuluttua suojaverhon poistamisesta sekä kuukauden kuluttua suojaverhon poistamisesta. Tämän jälkeen tarkkailua on jatkettava tarkkailupisteistä 5, 8 ja 9 neljä kertaa vuodessa. Lisäksi tarkkailupisteiden 8 ja 9 happipitoisuutta on tarkkailtava kenttämittauksin kuukausittain niinä kuukausina, kun muita näytteenottoja ei ole.

(---)

44. Vesistötäytön ja rannan välisen vesialueen pohjaan kertyvän sedimentin määrää, kerrospaksuutta ja kertymisnopeutta on seurattava. Seuranta on aloitettava ennen täyttötöiden aloittamista. Esitys seurannan toteuttamisesta ja täyttötöiden aikaisesta sekä täyttötöiden ja siltojen valmistumisen jälkeisestä tarkkailutiheydestä on tehtävä Pirkanmaan ELY-keskukselle hyväksyttäväksi lupamääräyksen 39 mukaisesti toimitettavassa täydennetyssä tarkkailuohjelmassa.

45. Täytön ja rannan välisen vesialueen vesikasvillisuuden tarkkailua tulee tehdä neljältä eri päävyöhykeltä. Linjojen tulee sijaita tasaisesti täytön ja rannan välisellä vesialueella. Kasvillisuustarkkailu tulee tehdä aina samaan aikaan elokuussa kahden viikon aikaikkunan sisällä.

46. Mahdollisissa poikkeustilanteissa, mukaan lukien lupamääräysten 33 ja 34 mukaiset täytön ja rannan väliin jäävän vesialueen veden ilmastamiseen ja kierrättämiseen liittyvät tilanteet, vesinäytteitä tulee ottaa keran viikossa. Näytteistä tulee analysoida lupamääräyksessä 41 esitetty suppea analyysivalikoima.

47. Tarkkailujen vuosiraportit ja jokaisen näytteenottokerran näytetulokset tulee toimittaa välittömästi niiden valmistuttua Pirkanmaan ELY-keskukselle, Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle ja Tampereen Vedelle, jollei toimittamisaikataulusta muuta sovita.

Valvontaviranomaisille tulee toimittaa kolmen kuukauden välein yhteen-
veto rakentamisen aikaisista tarkkailutuloksista lyhyesti raportoituna.

Hankealueen ulkopuolisista tarkkailupisteistä saatavat tulokset (pintavesi
ja pohjavesi) tulee toimittaa myös ympäristöhallinnon tietojärjestelmien
hyväksymässä sähköisessä muodossa.

Tarkkailuohjelma ja pintavesitarkkailun vuosiraportit on toimitettava tie-
doksi myös Näsijärven kalatalousalueelle.

(---)

Aluehallintovirasto on perustellut päätöstään nyt kyseessä olevan asian
kannalta olennaisilta osin seuraavasti:

Vaikutukset pinta- ja pohjaveteen

Aluehallintovirasto on katsonut, että asiassa on esitetty riittävät selvityk-
set ja vaikutusten arviot asian ratkaisemiseksi.

Hankealue sijoittuu osittain vedenhankintaa varten tärkeälle, 1E-luokan
pohjavesialueelle Epilänharju-Villilä A (tunnus 0483702A). Täyttöalue
ei sijoitu pohjaveden muodostumisalueelle. Näsijärvestä rantaimenty
vettä pohjavesimuodostumaan ja imeytyvän veden määrän on nykyti-
lassa arvioitu olevan noin 20–60 m³/vrk. Hyhkyn pohjavedenottamalla
ei ole havaittavissa pintavesivaikutusta nykyisellä vedenottomäärällä.
Rantaimentyvän veden kulkeutumisreitteihin ja määrään liittyy kuiten-
kin epävarmuutta.

Hankkeessa vesistötäytön ja rannan väliin jätetään vähintään 36 metrin
levyinen vesialue. Rantaan ei kosketa. Ranta-alue säilyy nykyisen kaltai-
sena. Vesistötäyttö toteutetaan siten, että täytön ja rannan väliin jäävän
alueen vesisyvyys on mahdollisimman suuri. Vesialueen länsipäässä
täyttö noudattaa syvyyskäyrää 2 m. Muussa osassa tavoitteena on mah-
dollisimman suuri vesisyvyys. Tätä voidaan toteutuksessa ja yksityis-
kohtaisessa työsuunnittelussa tarkentaa. Vesialueella vesisyvyyttä ei kui-
tenkaan lisätä kaivamalla. Hankealueella järven pohjassa olevia, pohja-
vesimuodostumaa suojaavia savi- ja silttikerroksia ei muuteta tai vauri-
oiteta.

Hakemusasiakirjoista selviää, että pohjavettä suojaavien vettä heikosti
läpäisevien sedimenttikerrosten paksuus on täytön kohdalla sekä täytön
ja rannan väliin jäävällä vesialueella riittävä estämään pohjaveden pi-
laantumisvaaraa.

Siten aluehallintovirasto on katsonut, että hankkeesta ei aiheudu mitatta-
vissa olevia muutoksia rantaimetytymisen olosuhteisiin ja rantaimety-
vän veden määrään.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry:n yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry:n kanssa tekemän valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään nyt kyseessä olevan asian kannalta olennaisilta osin seuraavasti:

Sovellettavat oikeusohjeet

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Vesilain 3 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava. Lisäksi on otettava huomioon, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään maakuntakaavan ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista.

Vesilain 3 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on katsottava, ettei lupa merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista.

Vesilain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta yleiselle edulle aiheutuvia hyötyjä ja menetyksiä arvioidaan yleiseltä kannalta. Arvioinnissa voidaan käyttää raha-arvoa, jos hyödyn tai menetyksen suuruus voidaan määrittää rahassa.

Vesilain 3 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan arvioinnissa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa ja merenhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta saatavana yksityisenä hyötynä otetaan huomioon maa- tai vesialueen tai muun omaisuuden tuottavuuden tai käytettävyyden parantumisesta aiheutuva omaisuuden käyttöarvon lisääntyminen sekä hankkeen toteuttamisesta välittömästi saatava muu etu.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 2 momentin mukaan hankkeesta aiheutuvana yksityisenä menetyksenä otetaan huomioon:

- 1) hakijalle myönnettävät käyttö- tai lunastusoikeudet;
- 2) kustannukset sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on hankkeen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianosaisen kanssa, ja vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannukset; sekä
- 3) muut hankkeeseen osallistumattomalle taholle ja tässä laissa tarkoitulle ojituksen passiiviosakkaalle aiheutuvat menetykset.

Vesilain 3 luvun 10 §:n 1 momentin mukaan lupapäätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) hankkeesta ja sen toteuttamisesta aiheutuvien haittojen välttämisestä siten kuin 2 luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään;
- 2) maisemoinnista ja muusta työn jälkien poistamisesta; sekä
- 3) vesistön ja pohjavesiesiintymän tilan säilyttämistä varten tarpeellisista toimenpiteistä ja laitteista.

Asiassa saatu selvitys

Hanke

Tampereen kaupunki on hakenut vesilain mukaista lupaa Hiedanrannan Vaitinaron vesialueelle sijoittuvan vesistötäytön rakentamiseksi. Lisäksi hakija on hakenut vesilain mukaista valmistelulupaa töiden aloittamiseksi ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Hanke on osa uuden Hiedanrannan kaupunginosan aluekehityshanketta. Suunniteltu vesistötäyttö on tarpeen muun muassa raitiotielinjan ja kevyenliikenteenväylän rakentamiseksi. Hankealue sijaitsee Tampereella Näsijärven rannassa Lielahden kaupunginosassa hakijan omistamalla kiinteistöillä.

Vesistötäyttö koostuu Pölkylänniemen ja Lielahden tehdasalueen väliin jäävästä noin 840 m pitkästä ja enimmillään 200 m leveästä alueesta. Rannan puolella täyttöalueen ja rantaviivan väliin jää vähintään 36 m leveä ja noin 1,5 km pitkä vesialue, jonka vesisyvyys vaihtelee pääosin välillä 1–1,5 m. Vesistötäytön pinta-ala on noin 13,3 ha ja sen täyttötilavuus on noin 1,5 milj. m³. Täyttöpenger rakennetaan tasoon N₂₀₀₀ +97,50 m saakka, jonka lisäksi tehdään tulevaa täyttötasoa korkeammat väliaikaiset esikuormituspenkereet. Vesistötäytön itä- ja länsipään rakennetaan teräspuutkipaaluille perustettavat vesistösillat. Siltojen vapaa-aukko on vähintään 36 m tai siltojen ollessa useampiaukkoiset, vapaa-aukkojen yhteenlaskettu leveys vesipinnan tasossa on vähintään

36 m. Siltojen kansirakenteiden alapinnat ovat vähintään tassa $N_{2000} +98,00$ m.

Vesistötäyttö tehdään Tampereen Seudun keskuspuhdistamon louhintaurakasta saatavalla louheella tai muulla vastaavalla vesistötäyttöön soveltuvalla pilaantumattomalla, karkearakeisella maa- ja kiviaineksella. Täyttötyö tehdään yhtenäisenä täyttönä päätypengerryksenä. Täyttötyöt aloitetaan täyttöalueen molemmista päistä. Työnaikaisina siltoina täyttöalueen päissä käytetään teräsputkisiltoja, joiden vapaa-aukko on vähintään 2,5 m. Töiden aikana veden vaihtuvuutta täytön ja rannan väliin jäävällä vesialueella tehostetaan koneellisesti.

(---)

Esitetyt selvitykset

Hakemussuunnitelman mukaan hankealueella on tehty pohjatutkimuksia useassa eri vaiheessa ja muun muassa GTK:n luotauksia. Vesistöalueella tehdyt pohjatutkimukset ovat vuosilta 2009–2011 sekä 2014–2019. Selvityksiä on tehty alueen vesisyvyyksistä, maakerrosten paksuudesta sekä kovan pohjan ja kalliopinnan syvyydestä. Alueelle sijoittuu ruhjevyyhykkeitä. Vaitinaron ranta-alue sijaitsee luode-kaakko-suuntaisen harjumuodostelman reuna-alueella Paasikiventien pohjoispuolella.

Pohjaveden pinta Vaitinaron ranta-alueella vaihtelee korkeustasolla +91,4–+93,1. Pääosin pohjaveden pinta on 3–4 metriä Näsijärven veden pintaa alempana. Suunnittelualueella järven pohjassa päällimmäisenä kerroksena on liejua tai savea, kerrospaksuuden vaihdellessa enimmäislään 4–5 metrin välillä. Pehmeän pintakerroksen alapuolella on paksuja silttikerroksia, joiden paksuus vaihtelee 7–13 metrin välillä. Rannan läheisyydessä liejukerroksen alapuolella on silttiä ja hiekkaa. Mentäessä kauemmaksi rantaviivasta liejuisen maakerroksen alapuolella on pääosin laihaa savea, jonka kerrospaksuus vaihtelee 2–5 metrin välillä. Laboratoriossa määritetty saven vesipitoisuus on 35–45 %. Painokairaukset ovat päättyneet pääosin moreeniin korkeustasolla +70–+76. Moreenin yläpinta viettää Näsijärveä kohti.

Vaitinaron rannan sedimenttiä on tutkittu kolmesti Sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen (2015) mukaisesti vuosina 2009, 2015 ja 2018. Tutkimusten perusteella ei todettu ohjearvoja ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia.

Lielahteen on alueen teollisen historian aikana johdettu käsittelemätöntä kuitulietettä 1950-luvulle asti. Sellutehtaassa kuitulietettä syntyy sellun valmistuksen yhteydessä, kun sellusta erotellaan epäpuhtaudet pois. Vuonna 1981 lietteen johtaminen Lielahteen loppui. Vaitinaron puolella

tehdyissä pohjavesitutkimuksissa ei ole havaittu nollakuitua eivätkä hakemussuunnitelman mukaiset vesistötyöt ulotu nollakuitualueelle. Nollakuidun esiintymisen laajuutta ja laatua Lielahden alueella on kartoitettu pohjavesitutkimuksissa vuosina 2015 ja 2016. Viimeisin arvio nollakuidun massamäärästä on noin 1 500 000 m³. Nollakuitualueen ala on noin 35 ha ja se sijaitsee tehdasalueen edustalla.

Hankehakemussuunnitelman mukaan vesistötyöt rajautuu ja sijoittuu osittain Epilänharju-Villilä A vedenhankintaa varten tärkeälle 1E-luokan pohjavesialueelle (pohjavesialueen rajausta on tarkistettu alkuvuodesta 2019). Täyttö ei sijoitu pohjaveden muodostumisalueelle.

Vuonna 2019 tehdyssä pohjavesialueen rajaus- ja luokitusmuutoksessa pohjavesialueen kokonaispinta-alaksi on arvioitu 6,08 km², josta pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala on 3,91 km². Alueella arvioidaan muodostuvan pohjavettä 2 362 m³/vrk. Pohjavesialueella sijaitsee Tampereen Veden Hyhkyn vedenottamo, jonka vedenottolupa on 3 000 m³/vrk. Vedenottamolta otetaan tällä hetkellä pohjavettä noin 2 000 m³/vrk. Pohjaveden päävirtaussuunta on muodostuman suuntaisesti luoteesta kaakkoon. Pohjavesi virtaa pääpiirteissään eri suunnista kohti Pyhäjärveä purkautuen useassa kohdassa Hyhkynlahden rannassa. Pohjaveden pinnan tasoa on seurattu muun muassa Vaitinaron ranta-alueelle asennetuista havaintoputkista. Pohjaveden pinta laskee nopeasti useita metrejä Näsijärven alkuperäisen rantaviivan kohdalla ja sen jälkeen varsin tasaisesti kohti Pyhäjärveä. Hyhkyn vedenottamon vedenpinnan ja Näsijärven vedenpinnan korkeusero on 3–4 metriä. Etäisyys Näsijärven rannan ja vedenottamon välillä on noin 400 m. Vedenkorkeustarkastelun perusteella voidaan todeta, että valtaosa pohjavedestä muodostuu ja kulkeutuu harjun suuntaisesti.

Hyhkyn vedenottamon läheisyydessä kulkee kallioperän siirrosvyöhyke. GTK on laatinut Hyhkyn alueen maaperän 3D- ja pohjaveden virtausmallinnuksen (loppuraportti 18.5.2018) ja päivittänyt mallinnusta Lielahden–Santalahden väliselle ranta-alueelle tehdyn maatulvakuotauksen rakennetulkinnan tulosten perusteella (Tampereen Hyhkyn alueen päivitetty pohjaveden virtausmalli 2019, 16.8.2019). Virtausmallinnuksessa päädyttiin kallioperäkartan kartoitustiedon pohjalta arvioon, että Hyhkyn alueen harjupohjavettä täydentää kalliopohjavesi. Tällöin kalliopohjavesiä purkautuisi todennäköisesti Hyhkyn alueen kautta kulkevan kalliosirroksen ja sitä leikkaavien kallioruhjeiden välityksellä harjumuodostumaan. Tätä arviota tukee vuonna 2019 tehty Hyhkyn alueen pohjaveden kemiallisen laadun tutkimus, jonka mukaan Hyhkyn vedenottamon vesi edustaa sekoittunutta vettä, johon kulkeutuu maapohjaveden lisäksi kalliopohjavettä.

Näsijärvestä rantaimentytty vettä pohjavesimuodostumaan. Rantaimetyntä tapahtuu nykytilanteessa kahta reittiä, alkuperäiseltä rantaviivalta ja savikerroksen läpi. Pintaveden osuutta alueen pohjavedessä on selvitetty isotooppitutkimuksilla. Tutkimusten mukaan Hyhkyn vedenottamolla ei ole havaittavissa pintavesivaikutusta eli vedenottamolle ei kulkeudu rantaimetyntä vettä nykyisellä vedenottomäärällä. Pintavesiosuudet ovat suurempia Näsijärven rantaa lähimpänä sijaitsevilla havaintopisteillä. Rantaimetyntä on tutkittu isotooppiselvitysten lisäksi laskennallisesti (Pohjaveden suotovirtaus Vaitinarossa, laskentaportti maaliskuu 2019). Laskennassa kohteesta on laadittu pohjatutkimusleikkauksia, joiden perusteella on laadittu edustava laskentapoikkileikkaus varovaisuusperiaatetta noudattaen. Mallissa savikerroksen paksuutena on käytetty havaittua minimipaksuutta ja savikerroksen ja sen alapuolisten silttikerrosten vedenläpäisevyyttä on kasvatettu suhteessa mitattuihin arvoihin. Näin on pyritty määrittämään, kuinka suuri suotovirtauksen määrä voisi suurimmillaan olla ja kuinka paljon virtaus voisi paikallisesti kasvaa täyttötöyön seurauksena.

Erikseen on tehty laskelma, jossa on arvioitu suotautuvan veden määrää nykytilanteessa. Tässä laskelmassa on käytetty todettuja keskimääräisiä vedenläpäisevyyskertoimia. Laskennassa käytetyt vedenläpäisevyyskerroimet määritettiin perustuen ödometrikokeisiin, rakeisuuksiin ja CPTU-kairauksiin. Savikerroksen vedenläpäisevyytenä on käytetty suurinta ödometrilla mitattua vedenläpäisevyyttä ($k=5 \times 10^{-9}$). Mallinnus tehtiin Näsijärven normaalilla korkean veden tilanteella (+95,8 m) ja mitatulla harjun pohjavedenpinnan tasolla (+91,4 m). Laskennan perusteella suurin osa imeytyvästä vedestä imeytyy nykyisen Paasikiventien täytön läpi. Pienempi osuus vedestä suotautuu järvestä savi- ja silttikerrosten läpi pohjavedeksi ja osa vedestä kulkee syvällä Näsijärven alla eli tulee malliin pohjavetenä. Nykyisellään harjuun suotautuvan järviveden määrä on laskennan perusteella koko ranta-alueelta 20–60 m³/vrk, joka on noin 1–3 % pohjavesialueen kokonaisantoisuudesta. Laskennan perusteella vesistötäytön rakentaminen tulee erittäin vähäisesti vaikuttamaan harjuun suotautuvan järviveden määrään olettaen, että savikerros täytön alla syrjäytyy osittain tai kokonaan täyttöä rakennettaessa. Koko alueella rantaimetyntä arvioidaan kasvavan saaritäytön rakentamisen seurauksena selvästi alle 5 m³/vrk. Vesimäärä on niin vähäinen, että muutosta ei voida mittaamalla havaita.

GTK:n laatiman Hyhkyn alueen päivitetyn virtausmallinnuksen raportissa (16.8.2019) todetaan, että rakennetutkimuksista saatujen tietojen perusteella Hyhkyn Näsijärven puoleisen harjun hiekka- ja soraselänettä peittävät yhtenäiset maakerrokset, jotka ovat vettä pidättäviä tai heikosti vettä johtavia. Toisin sanoen Näsijärven vesi ei luontaisesti pääse suotautumaan lainkaan tai ainakaan kovin hyvin Näsijärven Liehahden ja Vaitinaron rantojen osuudella harjun pohjavedeksi, mikäli

maakerroksia ei häiritä ihmistoiminnan seurauksena.

Uusimpien vuoden 2019 maatulkuvaustulkintojen tulosten mukaan Näsijärven veden suotautumista tapahtuu Vaitinaron ranta-alueella ainoastaan kahdelta kapealta alueelta Paasikiventien täytön alueella sekä uitotunnelin suuaukon kohdalta, mutta silloinkin järviveden imeytymistä rajoittaa alueille varsinaisen harjuaineksen päälle kerrostunut silttimateriaali, jonka vedenjohtavuus on alhainen. Lielahden Hiedanrannan ranta-alueelta ei maatulkuvaustulkintojen mukaan tapahdu järviveden luontaista imeytymistä, koska alueella on yhtenäinen savikerros, joka kohoaa Näsijärven nykyisen vedenpinnan tason yläpuolelle. Edellä mainitut rakennetutkimustiedot selittävät osaltaan järvivesi-isotooppitutkimuksissa saatuja tuloksia, joiden mukaan Hyhkyn ottamalla järvivettä ei ole havaittu tai se on ollut jossain tutkimuksissa korkeintaan 1–2 %:n luokkaa. Päivitetyn pohjaveden virtausmallin tulosten mukaan Vaitinaron ranta-alueelta harjun pohjavedeksi suotautuvan Näsijärven veden kokonaismäärä on 155 m³/vrk, kun Hyhkyn ottamolta pumpataan pohjavettä 1 900 m³/vrk (eli nykyinen ottomäärä) ja harjun pohjavesi saa kalliopohjavesitäydennystä 520 m³/vrk. Mallinnustulosten mukaan Vaitinaron rannasta imeytyvästä järvivedestä suurin osa (145 m³/s) virtaa pohjaveden mukana etelään ja itään Pispalanharjun ja Tahmelan lähteen suuntaan. Sen sijaan harjupohjaveteen imeytyneen ja sen mukana Hyhkyn ottamon suuntaan virtaavan Näsijärven veden määrä Vaitinaron ranta-alueelta on hyvin pieni. Mallinnuksessa on mallinnettu myös tilanne, jossa Hyhkyn ottamolta otetaan luvan mukainen maksimimäärä vettä eli 3 000 m³/vrk. Jos tässä tilanteessa kalliopohjaveden määrä pysyy samana, olisi Vaitinaron ranta-alueelta imeytyvä vesimäärä yhteensä 320 m³/vrk ja mallinnuksen mukaan tässä tilanteessa Näsijärven vettä virtaisi Vaitinaron ranta-alueelta Hyhkyn ottamon suuntaan.

(---)

Veden vaihtuvuutta on rannan ja täytön välisellä vesialueella mallinnettu Suomen ympäristökeskuksen laatimalla virtausmallilla. Mallinnuksessa käytettiin kolmiulotteista COHERENS-virtausmallia ja lähtöaineistona malliin tulevan ja lähtevän virtaaman osalta Muroleenkosken ja Tammerkosken havaittuja arvoja. Pohjan topografiatietoina käytettiin GTK:n luotaamaa Lielahden syvyysaineistoa sekä Liikenneviraston dataa ja aineistoon lisättiin Santalahden täyttöalue ja aallonmurtaja. Mallin tarvitsemat dynaamiset sääpakotteet saatiin Siilinkarin sääasemalta (Näsijärven eteläosassa sijaitseva avokari, jonka havainnot edustavat hyvin järvi-alueita). Avovesikauden mallinnusajankohdaksi valikoitui ajanjakso 9.8.2015–30.8.2015 ja talviajalle kuvitteellinen 20 päivän jakso. Tuulen nopeus vaihteli laskentajaksolla 9.8.2015–30.8.2015 0–7,2 m/s. Vallitsevin tuulen suunta oli pohjoisen puolella. Vähätuulisia jaksoja osui las-

kennan alkuun neljän päivän ajalle ja puoliväliin 8 päivän ajalle. Laskentatulosten mukaan kesäaikana veden vaihtuminen nykytilanteessa on nopeaa. Saarivaihtoehdossa vähintään 3 m/s tuuli saa veden vaihtumaan saaren ja rannan väliin jäävällä vesialueella. Veden vaihtumista edistää kovat pohjoisen suunnalta puhaltavat tuulet. Talviaikana Lielahdessa on hitaita virtauksia, jotka laimentavat nykytilanteessa kuvitteellisen merkkiaineen kymmenen päivän kuluessa. Talviaikana kuvitteellinen merkkiaine laimenee 36 m leveässä täytön ja rannan väliin jäävän vesialueen vaihtoehdossa kymmenessä vuorokaudessa (luotettava laskentajakso) 1000 yks/l reiluun 500 yks/l. Laskennassa arvioitiin myös hulevesipäästön kulkeutumista täytön ja rannan väliin jäävälle vesialueelle. Möljänniemen pohjoispuolelle sijoittuvalta purkupaikalta (lupapäätöksen mukainen purkupaikka) kuvitteellinen merkkiaine sekoittuu nopeasti ulappa-alueen veden kanssa ja täytön ja rannan väliin jäävälle vesialueelle kulkeutuu vain vähäisessä määrin merkkiainetta.

Täyttöalueen pohjan stabiliteetilaskelmat on esitetty ”Hiedanrannan vesistötäytön rakentaminen”-raportissa (15.3.2019, päivitetty 28.6.2019). Stabiliteetilaskelmissa on hyödynnetty alueen eri suunnitteluvaiheista peräisin olevia pohjatutkimustietoja. Pohjamaan lujuusparametreja on määritetty sekä siipikairauksella että savikerroksesta tehdystä kolmiaksaalikoosteesta. Rakennettavan täytön vakavuuslaskelmissa täyttö on oletettu rakennettavaksi yhtenäisenä täyttönä päätypengerryksenä. Täyttömateriaalina on käytetty louhetta ja laskelmissa täyttö on rakennettu korkeustasolle +97,50 m eli noin 2 m Näsijärven vedenpinnan yläpuolelle. Täyttöalueen stabiliteettia on tarkasteltu lopputilanteessa täytön reuna-alueella. Laskelmien mukaan kokonaisvarmuuskerroin $F=1,8$ saavutetaan noin 15 metrin etäisyydellä täytön reunasta. Laskelmien mukaan stabiliteetti on riittävä itse penkereelle ja riittävä stabiliteetti saavutetaan 15 m etäisyydellä penkereen reunasta eli tätä lähemmäksi ei tule rakentaa ilman ulkopuolelle tehtävää tukitäyttöä. Täytön reunalla kokonaisvarmuus on yli 1,5. Riittävä vakavuus saavutetaan, kun ranta-alue on esikuormitettu ja täytön liikkeiden on todettu asettuneen. Raportin mukaan Hiedanrannan vesistöalueella merkittävimmät painumat aiheutuvat liejuisen pintakerroksen alapuolisesta savikerroksesta. Esikuormitusaika alustavien tarkastelujen perusteella on sijainnista riippuen 1–3 vuotta, jonka jälkeen esikuormituspenkereet puretaan ja täytön yläpinta muotoillaan suunniteltuun korkeusasemaan. Raportissa todetaan lisäksi, ettei tulevien rakenteiden sijainti ole tiedossa raporttia tehtäessä ja että liikennealueiden perustamisesta tulee laatia myöhemmässä vaiheessa erillinen perustamis- ja pohjarakennussuunnitelma.

*Oikeudellinen arviointi**Selvitysten riittävyys*

Muutoksenhakijat ovat muun muassa vedonneet siihen, ettei aluehallintovirasto ole hankkinut asian ratkaisemiselle tarpeellista selvitystä. Muutoksenhakijat ovat tältä osin muun ohella esittäneet, että tuuli- ja virtausmallinnus sekä pohjaveden imeytymisalue on puutteellisesti selvitetty.

Hallinto-oikeus toteaa, että viranomaisen on huolehdittava asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisen selvityksen hankkimisesta, siten kuin hallintolain 31 §:n 1 momentissa edellytetään. Vesitalouslupaa koskevan hakemusasian ratkaisemisen kannalta ensisijaista on se, että lupahakemuksessa on esitetty vesilain 11 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetut ja vesitalousasioista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1560/2011) tarkemmin määritellyt seikat.

Hallinto-oikeus toteaa selvitysten osalta, ettei asiassa ole ilmennyt seikkoja, joiden nojalla olisi katsottava, että aluehallintovirasto olisi laiminlyönyt mainitun selvittämisvelvollisuutensa. Hakemusasiakirjoihin sisältyvät vaikutusarviointien epävarmuustekijät eivät tarkoita sitä, että arviointi tai hakemusasiakirjat olisivat laissa asetettuihin vaatimuksiin nähden puutteellisia. Viime kädessä hakija vastaa siitä, että arviointi ja selvitykset on tehty riittävän täsmällisesti epävarmuuksien poistamiseksi. Hallinto-oikeus katsoo, että hakemusasiakirjat sisältävät riittävät tiedot hankkeen vaikutusten luotettavasti arvioimiseksi sekä lupa-asian ratkaisemiseksi, eikä hakemusasiakirjojen siten ole katsottava olevan valituksessa tarkoitettulla tavalla puutteellisia. Täten valituksessa esitetyt vaatimukset selvitysten puutteellisuudesta on hylättävä.

(---)

Veden vaihtuvuus ja laatu vesistötäytön ja rannan välisellä vesialueella

Hakemukseen on liitetty Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) laatima mallinnus (tutkimusraportti 20.2.2019) suunnitellun täytön vaikutuksista täytön ja rannan välisellä vesialueella. Muutoksenhakijat ovat perustelleet valitustaan sillä, että virtausmallinnuksessa käytetty tuulensuunta ei ole vallitsevien tuulten suuntainen. Hallinto-oikeus toteaa, että Suomen ympäristökeskuksen mallinnuksessa on käytetty tuulena elokuun 2015 havaintoja Näsijärvessä sijaitsevan Siilinkarin havaintoasemalta, joka edustaa Näsijärvellä vallitsevaa tuulta. Laskentajaksolle osui kaksi tyyntä jaksoa ja tuulensuunta on vaihdellut, mutta vallitsevin tuulen suunta oli pohjoisen puolella. Muutoksenhakijat ovat viitanneet Pirkkalan havaintoaseman tuulihavaintoihin. Hallinto-oikeus pitää tehtyä mal-

linnusta asianmukaisena ja riittävänä osoittamaan täytön ja rannan välisellä vesialueella tapahtuvaa veden vaihtuvuutta, vaikka tuulten sekoittava vaikutus on pienempi kuin avoimella alueella.

Vesistötäyttöalue sijaitsee noin 200 metrin etäisyydellä Näsijärven pohjassa olevasta nollakuitualueesta. Virtausmallinnuksessa on mallinnettu Möljänniemen pohjoispuolelle eli samalle alueelle, missä sijaitsee nollakuitualue, johdettavien hulevesien leviämistä täytön ja rannan väliselle vesialueelle. Mallinnuksen mukaan hulevedet sekoittuvat avovesiaikana nopeasti ulappa-alueen veden kanssa eivätkä juuri kulkeudu täytön ja rannan välistä vesialuetta kohti ja hulevesien kulkeutuminen edellä mainitulle vesialueelle on talvella vähäistä. Hallinto-oikeus arvioi virtausmallinnuksen perusteella, että nollakuitualueelta ei tapahdu merkittävässä määrin veden virtausta täytön ja rannan väliselle vesialueelle. Ennalta arvioituna vesistötäytön rakentaminen ei muuta virtausolosuhteita nollakuitualueella nykytilanteesta, joten tilanne ei sen osalta muutu.

Potkuripumppujen käyttö rajoittuu töiden ajalle ja virtaama on vaatimaton 100 l/s, joten ennalta arvioiden pumppujen käyttö ei ole riski sille, että nollakuitualueelta virtaisi vettä täytön ja rannan väliselle vesialueelle.

Hallinto-oikeus toteaa, että lupamääräyksen 1 mukaan vesistötäytön yksityiskohtainen muotoilu ja toteutus tulee tehdä siten, että vesisyvyys täytön ja rannan väliin jäävällä vesialueella on mahdollisimman suuri ja siten, että vedenvaihtuvuus ja virtaus vesialueella säilyy luonnontilaisen kaltaisena. Hallinto-oikeus toteaa, että lupamääräyksissä 44 ja 45 on määrätty seuraamaan sedimentaation ja kasvillisuuden kehittymistä täytön ja rannan välisellä vesialueella. Lupamääräyksissä 31 ja 32 on veloitettu ryhtymään tarvittaessa haittojen poistamiseen. Mahdollisten poikkeustilanteiden varalta päätöksessä on annettu lupamääräykset 33 ja 34 täytön ja rannan väliin jäävän vesialueen ilmastuksesta ja koneellisesta veden vaihtamisesta.

Edellä lausutun perusteella ja kun lisäksi otetaan huomioon lupamääräyksessä 35 asetettu selvitysvelvoite ja lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen, hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintoviraston päätöksen kumoamiseen tai muuttamiseen ei muutoksenhakijoiden esittämien veden vaihtuvuutta ja laatua koskevien näkökohtien johdosta ole syytä.

Pohjaveden imeytymisalue

Maatutkaluotauksen rakennetulkinnan tulosten perustella päivitetyn GTK:n laatiman Hyhkyn alueen pohjaveden virtausmallin mukaan Näsijärven veden suotautumista tapahtuu lähinnä Paasikiventien täytön alueella sekä uittotunnelin suuaukon kohdalla. Rakennettava saaritäyttö ei

vaikuta imeytymisolosuhteisiin näillä alueilla. Täytön vaikutuksia pohjaveden suotovirtaukseen järven pohjan savi- ja silttikerroksen läpi on arvioitu laskennallisesti. Laskennan tulosten perusteella täytön vaikutukset jäävät hyvin vähäisiksi. Hallinto-oikeus katsoo tehtyjen selvitysten perusteella, että suunniteltu saaritäyttö ei ennalta arvioiden vaikuta rantaimeytymiseen siinä määrin, että siitä voitaisiin katsoa olevan haittaa Epilänharju-Villilä A -pohjavesialueen pohjaveden määrään, virtausolosuhteisiin tai Tahmelan lähteikköalueelle valituksessa esitetyllä tavalla.

Louheen ja sedimentin haitta-aineet

Hakemuksen sisältämän riskinarvioinnin mukaan louhemateriaalille luontaiset metallit, pohjasedimentissä havaitut metallit tai louheen räjäytystoiminnassa louheen pinnalle muodostuvan typpikuorman aiheuttamat laskennalliset pinta- ja pohjavesipitoisuudet eivät ylitä käytettyjä viitearvoja, jotka perustuvat pohjaveden juomakelpoisuuden säilyttämiseen ja pintaveden haitallisten ekologisten vaikutusten ehkäisyyn. Asianmukaisen riskinarvion mukaan louheesta liukenevista haitta-aineista ei aiheudu vedenlaadun muutoksia. Sedimenttitutkimuksen mukaan sedimentti on läjityskelpoista maalle. Riskinarviossa on esitetty yhteenveto sedimentin haitta-aineista. Asiassa saadun selvityksen mukaan hankealueella järven pohjassa olevia, pohjavesimuodostumaa suojaavia savi- ja silttikerroksia ei muuteta tai vaurioiteta. Hallinto-oikeus katsoo asiassa esitetyn selvityksen perusteella, ottaen huomioon aluehallintoviraston määräämät lupamääräykset muun muassa tarkkailusta, ettei louheesta ja sedimentistä aiheudu riskiä pinta- tai pohjavedelle.

Pohjan kantavuus

Hallinto-oikeus katsoo stabiliteettilaskelmien raportissa ”Hiedanrannan vesistötäytön rakentaminen” olevan luotettavia ja riittävä selvitys pohjan stabiliteetista. Hallinto-oikeus katsoo, että pohjan kantavuus on riittävä hakemuksen mukaisen täytön rakentamiseksi.

Syrjäytyvän sedimentin määrä

Hakija on arvioinut syrjäytyvän sedimentin määrän jäävän alle 5 000 m³ ja tästä on annettu määräys lupamääräyksessä 17. Lupaviranomainen voi vesilain 3 luvun 23 §:n mukaan luvanhaltijan hakemuksesta muuttaa lupamääräyksiä, jos vesitaloushanketta toteutettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lupamääräyksiä.

(---)

Luvan myöntämisen edellytykset

Vesitalousluvan myöntämisen edellytyksiä arvioidaan vesilain 3 luvussa säädetyn hyöty-haitta-vertailun eli intressivertailun perusteella. Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Asiassa on siten arvioitava, onko hakkeesta saatava hyöty suurempi kuin siitä koituva haitta.

Hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa on hankkeesta aiheutuvat hyödyt ja menetykset tuotu esiin asianmukaisesti. Hallinto-oikeus arvioi hyötyjen ja menetysten keskinäistä painoarvoa aluehallintoviraston päätöksen perusteluista ilmenevästi.

Hanke ei ole vesienhoidon tavoitteiden vastainen.

Muut valitusvaatimukset

Siltä osin kuin valituksessa on viitattu siihen, ettei hanke ole tarkoituksenmukainen, hallinto-oikeus toteaa, että vesilain mukaisessa lupa-asiassa ei tule arvioitavaksi hankkeen tarkoituksenmukaisuus. Näin ollen sillä seikalla, onko vesistötäyttöä tarkoituksenmukaista rakentaa, ei ole oikeudellista merkitystä arvioitaessa luvan myöntämisen edellytyksiä. Vesitalouslupa on myönnettävä, jos hanke täyttää vesilain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset. Jos täytön päälle myöhemmin toteutettava rakentamisesta voi seurata vesilain 2 luvun 2 §:n tarkoittamia muutoksia vesistöön tai pohjaveden laatuun tai määrään, tulee rakentamiselle hakea vesilain mukainen lupa.

Siltä osin kuin valituksessa on esitetty, että valituksenalainen päätös on puutteellisesti perusteltu, hallinto-oikeus toteaa, että aluehallintoviraston päätöksen perustelut täyttävät hallintolain 45 §:ssä päätöksen perusteleminen asetetut vaatimukset.

Johtopäätös

Hallinto-oikeus katsoo, että kun otetaan huomioon, mitä aluehallintoviraston päätöksessä on todettu hankkeesta aiheutuvista hyödyistä ja toisaalta siitä aiheutuvista haitoista, hankkeesta saatava hyöty on vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Edellä todetun perusteella ja kun otetaan huomioon aluehallintoviraston päätös lupamääräyksineen ja perusteluineen, vaatimukset ja niiden tuksi esitetyt seikat sekä asiakirjoista saatu selvitys, hallinto-oikeus kat-

soo, että aluehallintoviraston päätöksen kumoamiseen tai muuttamiseen ei ole perusteita.

(---)

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry on pyytänyt lupaa valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä ja valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden ja aluehallintoviraston päätökset kumotaan ja että valmisteluluvan täytäntöönpano kielletään. Yhdistys on myös vaatinut, että korkein hallinto-oikeus toimittaa katselmuksen ja velvoittaa Tampereen kaupungin korvaaman yhdistyksen oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

Asiassa ei ole varmistettu, että pohjavesi ei pilaannu. Pohjaveden rantaimetyminen tapahtuu osin piilosupparakenteiden kautta. Ei ole pois suljettua, etteikö rakenteita esiintyisi myös järviolueella. Kartoituksessa todetut imeytymissuunnat viittaavat siihen, että pohjaveden imeytymistä tapahtuu myös vesialueella. Pohjaveden todellinen muodostumisalue saattaa poiketa nykyisestä maakuntakaavasta ja hanke saattaa ulottua pohjaveden todelliselle muodostumisalueelle. Imeytymisalue pitää kartoittaa uudestaan ennen luvan myöntämistä.

Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) tekemässä virtausmallissa ei esitetä mitään lukumääriä pohjavesialueen laskennalliseksi antoisuudeksi, mikä heikentää virtausmallin luotettavuutta. Lisäksi virtausmallin liitteiden mukaan pohjavesialueella on isoja kartoittamattomia alueita, jotka vähentävät virtausmallin tarkkuutta ja luotettavuutta. Virtausmallissa arvioidaan rantaimetyymisen kasvavan huomattavasti, jos Hyhkyn vedenottamalla otetaan suurin sallittu vesimäärä eli 3000 m³/vrk. Suurimman sallitun vesimäärän ottaminen on mahdollista. Santalahden alueella on havaittu pilaantuneita maa-aineksia, joilla voi olla vaikutuksia pohjaveden laatuun, jos vedenottomäärät kasvavat.

Vaikutukset Tahmelan lähteeseen ovat todennäköisesti huomattavia, jos rantaimetyminen täyttöalueella vaikeutuu. Toistaiseksi ei ole varmaa tietoa, miten Tahmelan lähde liittyy Epilänharju-Villilän pohjavesimuodostumaan ja Näsijärven rantaimetyymiseen, mutta on mahdollista, että Näsijärvestä tulevaa pintavettä imeytyy suuria määriä pohjavesimuodostumaan jossakin lähteen yläpuolella ja purkautuu sitten pohjavetenä Tahmelan lähteestä. Tehtyjen selvitysten perusteella ei voida arvioida vaikutuksia Tahmelan lähteeseen. Rantaimetyymisen vaarantava täyttöhanke pitäisi varovaisuusperiaatteen mukaisesti jättää toteuttamatta.

Valituksenalainen täyttölupa eroaa aiemmasta samalle alueelle kohdistuvasta luvasta suunnitellun kanavan, siirrettävän louheen määrän ja täytettävän järvialan laajuuden osalta. Siirrettävän louheen määrä on kaksinkertainen aiempaan verrattuna ja vedenpäällinen täyttöpinta-ala on kasvanut 4,3 hehtaaria. Riskiä pohjaveden pilaantumiseen on huomattavasti kasvatettu ja lupaan liittyy samoja epävarmuustekijöitä kuin jo kertaalleen hylättyyn täyttölupaan.

Vaasan hallinto-oikeus ei ole tuonut asianmukaisesti esille hankkeesta aiheutuvia hyötyjä ja haittoja. Hallinto-oikeus esittää yksityiset edut yleisinä etuina, vaikka nykyisessä laajuudessaan saaritäyttöä ei voida perustella yleisillä eduilla. Täyttö palvelee ennen muuta saaren rakentajien ja asunnonostajien etuja. Näsijärven ja pohjaveden suojelu palvelee suuremman intressiryhmän etuja. Vertailusta ei käy ilmi, miksi tarvitaan 13,3 hehtaarin suuruinen vesistötäyttö. Raitiotie ja kevyen liikenteen yhteydet voitaisiin toteuttaa huomattavasti pienemmällä vesistötäytöllä. Haittoja on tuotu esiin hyvin valikoivasti ja esimerkiksi maisemahaittaa ei ole huomioitu lainkaan. Vaikutuksia virkistyskäyttöön ja Tahmelan lähteeseen ei ole arvioitu.

Pohjan kantavuudessa ei ole huomioitu esikuormituspenkan aiheuttamaa lisäkuormitusta. Raportin laskelmien mukaan pohjan kantavuus kestää syvimmissä kohdissa täytön kaksi metriä veden pinnan yläpuolelle, vaikkakin tällöin leikkauslujuuden raja-arvo on hyvin lähellä. Tämän perustäytön päälle kuormattava esikuormituspenkka (4 metriä) ylittää leikkauslujuuden, eli raportin laskentamallia noudattaen pohja ei kestä kuormitusta. Pohjan kantavuuslaskelmissa ei ole huomioitu rakentamisen aiheuttamaa lisäkuormaa.

Suomen ympäristökeskuksen tekemässä virtausmallinnuksessa hyödynnetyt tuulitiedot ovat liian lyhyeltä havaintojaksolta, ja vallitseva tuulensuunta on esitetty virheellisesti. Siilinkarin havaintoasemalta ei ole saatavilla tuulisuustietoja raportissa esitetyltä ajanjaksolta. ELY-keskuksen lausunnossaan esittämä näkemys vallitsevasta tuulensuunnasta on virheellinen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on antanut lausunnon, jonka mukaan valituslupahakemuksessa ja valituksessa ei ole esitetty uusia asioita vaikuttavia seikkoja. Aluehallintovirasto viittaa asiassa antamaansa päätökseen ja hallinto-oikeuden päätökseen sekä niiden perusteluihin.

Pirkanmaan elinkeino, liikenne-, ja ympäristökeskus on antanut lausunnon, jossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Täyttörakenteista ei ole tämänkaltaisessa rantatäytössä (louhetäyttö) kokemuksia Suomessa eikä täytön vaikutuksia siten tunneta kattavasti. Hyhkyn vedenottamalla on lupa ottaa pohjavettä 3000 m³/vrk, eikä vali-

tuksenalaisella päätöksellä ole tarkoitus vaarantaa olemassa olevaa vedenottoa. Pohjaveteen vaikuttavien hankkeiden vaikutusta tulee tarkastella suhteessa koko pohjavesimuodostumaan, mukaan lukien E-luokiteltu Tahmelan lähteikköalue, eikä pelkästään suhteessa vedenottamoon. Valituksenalaisena oleva ajallisesti toinen hanke on perustunut pohjavesimuodostuman rakenteen ja toiminnan osalta samoihin selvityksiin kuin ensimmäinen hanke. Itse hanke on hiukan erilainen (rantatäyttö vs. tekoosaari), mutta myös toinen hanke sijaitsee pohjavesialueella. Asian tulkinnanvaraisuuden vuoksi hallinto-oikeuden olisi tullut perustella ratkaisunsa kattavammin.

Tampereen kaupunki on antanut vastineen, jossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Hiedanrannan vesistötäyttö on keskeinen osa Hiedanrannan alueen kehittämistä ja raitiotien linjausta. Suunniteltu vesistötäyttö mahdollistaa raitiotielinjauksen ja siihen tukeutuvan uuden asumiselle, palveluille ja virkistykselle osoitetun täyttösaaren ranta-alueen toteutuksen kaupungin tavoitteiden ja maankäyttöön liittyvän strategian mukaisesti. Voimassa olevat asemakaavat mahdollistavat hakemuksen mukaisen vesistötäytön alueelle.

Tampereen ympäristönsuojeluviranomainen on antanut vastineen, jossa on vaadittu valituksen hylkäämistä. Valituksessa ei ole esitetty mitään sellaista uutta tietoa, jonka perusteella hallinto-oikeuden päätöstä olisi syytä muuttaa.

Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen on antanut vastineen, jonka mukaan valituksessa ei ole esitetty mitään sellaista uutta tietoa, jonka perusteella hallinto-oikeuden päätöstä olisi syytä muuttaa tai kumota.

Tampereen kaupungin kiinteistötoimi on antanut vastineen, jossa on vaadittu valituslupahakemuksen, valituksen ja täytäntöönpanon keskeyttämisestä koskevan vaatimuksen hylkäämistä ja esitetty muun ohella seuraavaa:

Hanketta on olennaisella tavalla muutettu ja kehitetty verrattuna aiempaan hankkeeseen ja siitä syystä hallinto-oikeuden aikaisemmalla päätöksellä ei ole merkitystä tätä asiaa ratkaistaessa. Vaikka hankkeet sijoituvat osittain samalle vesialueelle, ne ovat toteutustavaltaan ja vaikutuksiltaan merkittävästi erilaiset.

Nyt kyseessä olevan hankkeen toteutustapa jättää ranta-alueen pohjaveden imeytymisvyöhykkeen kokonaisuudessaan hankkeen rakentamistoimenpiteiden ulkopuolelle. Hankkeen vaikutukset eivät siten miltään osin kohdistu rantaimetyvään pohjaveteen.

Hydrostaattinen paine-ero Näsijärven ja pohjavesipinnan välillä ei olisi mahdollinen, mikäli rantaimetyminen olisi merkittävää. Koko hankealueen kohdalla tutkimustuloksiin perustuvien laskelmien perusteella rantaimetyymisen arvioidaan kasvavan saaritäytön rakentamisen seurauksena selvästi alle $5 \text{ m}^3/\text{vrk}$. Järven pohjassa olevia pohjavesimuodostumaa suojaavia savi- ja silttikerroksia ei muuteta tai vaurioiteta, joten toimenpiteillä ei vaikuteta pohjaveden laatuun tai määrään.

Hakijan johtopäätökset rantaimetyymisen ja pohjavesiolosuhteiden sekä vesistötäytöstä aiheutuvien pohjavesivaikutusten osalta perustuvat useisiin tehtyihin selvityksiin, jotka kaikki tukevat toisiaan. Hankkeella ei ole vaikutuksia Tahmelan lähteeseen eikä pohjavesialueeseen kokonaisuutena arvioitunakaan.

Virtausmallinnuksen loppuraportissa oli virheellisesti ilmoitettu mallinnuksessa käytetty tuulensuunta ja mallinnuksessa käytetyn säähavaintoaseman sijainti. Korjaukset eivät vaikuta tuloksiin ja johtopäätöksiin, sillä mallinnukset on tehty oikeilla tuulitiedoilla.

Suomessa on tehty vastaavia hankkeita ja niistä on kokemusta. Tarkkailua koskevat lupamääräykset ovat riittävät hankkeen vaikutusten seurauksiksi ja poikkeustilanteisiin varautumiseksi.

Hiedanrannan vesistötäyttöhankkeessa Näsijärven pohjan kantavuutta on arvioitu maapohjan liukupinta-analyysiin perustuvien vakavuustarkasteluin, mikä on yleisesti hyväksytty ja yleisimmin käytetty laskentamenetelmä. Hankealueella pohjan kantavuus on täysin riittävä täytön tekemiseksi.

Muutoksenhakija on antanut vastaselityksen, jossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Liukupinta-analyysissä on oleellista tuntea tarkkaan hankealueen maakerrosten rakenne ja maakerrosten paksuus. Hankesuunnitelmassa pohjan rakenne on kuitenkin kuvattu epämääräisesti, eikä pohjan rakenne ja maakerrosten paksuus ole tarkkaan tiedossa. Tampereen kaupunki on suorittanut täyttöalueella ja sen läheisyydessä uusia painokairauksia keväällä ja kesällä 2021. Näissä kairauksissa on ilmennyt uutta oleellista tietoa pohjan rakenteesta, sillä kairauksissa on löytynyt täyttöalueelta paksuimmillaan kahdeksan metrin paksuinen sensitiivisen saven kerros. Suunnitelmassa esitetty kuvaus pohjan rakenteesta ei vastaa todellisuutta. Pohjan kartoitus on ollut myös puutteellinen.

Suomen ympäristökeskuksen virtausmallinnusraportissa todetun vallitsevan tuulen suunnan osalta kyseessä ei ollut kirjoitusvirhe, vaan tuulen keskiarvo oli laskettu virheellisesti. Tuulen vallitsevalla suunnalla on ollut oleellinen merkitys asian käsittelyssä. Virtausmalliraportissa on käy-

tetty huomattavan optimistista vedenkorkeutta talven osalta. Virtausmalli ei lainkaan huomioi korkeiden harjujen vaikutusta tuulen voimakkuuteen. Mallinnuksessa ei ole otettu huomioon järven säännöstelymääräyksiä. Virtausmalli on hyvin puutteellinen ja se antaa ylioptimistisen kuvan veden vaihtuvuudesta kanavassa talviaikaan.

Pohjaveden imeytymisen selvittäminen järviolueella on puutteellista. Vaasan hallinto-oikeus ei ole päätöksessään lainkaan käsitellyt Tahmelan lähettä tai koko pohjavesimuodostumaa. Hallinto-oikeuden olisi tulut perustella päätöksensä tässä tulkinnanvaraisessa asiassa paremmin ja ottaa myös aiempi päätös huomioon.

Korkein hallinto-oikeus on pyytänyt Pirkanmaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukselta lausuntoa vastaselityksestä.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus on todennut lausunnossaan muun ohella seuraavaa:

Pohjatutkimuksista on nähtävissä, että saven kerrospaksuus on selvästi paksumpi kuin lupahakemuksessa olevissa poikkileikkauskuvissa on esitetty. Kantavuuden arvioinnissa tulee huomioda, että Suomesta ei ole aiempaa kokemusta vastaavista saaritäytöistä vastaavalla sijainnilla pohjavesialueen rantaimetytymisalueella. Kantavuuteen ja sen arviointiin liittyy siis sekä epävarmuuksia että uutta tietoa suhteessa tehtyyn lupaharkintaan.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan isotooppitulokset kertovat huomattavasta rantaimetytymisestä, koska pintavettä on havaittu useassa pisteessä pohjavesialueella myös rantavyöhykkeen ulkopuolella. Epilänharju-Villilä A pohjavesialue sijaitsee saumarharjujaksolla, kapeahkolla kannaksella kahden suuren vesistön puristuksessa. Tämä yhdessä paikallisessa kallioperässä olevien rikkonaisten murrosvyöhykkeiden kanssa tekee pohjavesialueesta monimutkaisen geologisen kokonaisuuden. Alueella on paljon pilaantunutta maaperää, eivätkä kaikki kohteet ole välttämättä vielä tiedossa. Kohdetta pidetään herkkänä pohjavesiololoissa tapahtuville muutoksille ja muutoksia on vaikea arvioida luotettavasti.

Geologian tutkimuskeskuksen laatima pohjaveden virtausmallinnus perustuu kalliopohjavesivaikutuksen osalta epävarmuutta sisältävään oletukseen. Lisäksi rantaimetytymiselle asetetuissa reunaehdoissa on epävarmuuksia. Kalliopohjavesiselvitys on suppea ja se sisältää epävarmuuksia. Pintaveden virtausmallinnuksen raportti on osin puutteellinen ja sisältää joitakin asiavirheitä.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on myöhemmin täydentänyt lausuntoaan ja todennut sen sisältävän muutamia virheitä. ELY-keskus ilmoittaa, että se ei ole lausunut uusimmasta käytetystä aineistosta kaikilta osin, ja tämä on saattanut vaikuttaa arviointiin.

Tampereen kaupungin kiinteistötoimi on antanut ELY-keskuksen lausunnosta vastineen, jossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Alueella tehdyissä tutkimuksissa ei ole ilmennyt uutta tietoa, eikä hakijan näkemys alueen pohjaolosuhteista ole muuttunut. Hankealueella tehdyt uudet pohjatutkimukset liittyvät lupahakemuksen jättämisen jälkeiseen vesistötyön yksityiskohtaiseen toteutussuunnitteluun.

ELY-keskuksen esittämät maalajitulkinnot ovat virheellisiä, sillä ne perustuvat kairaajien arvioihin todellisten näytetietojen sijaan. Alueen pohjaolosuhteissa ei ole suurta vaihtelua, vaan alueella on kauttaaltaan ja paksultikin heikosti vettäläpäisevät savi- ja silttikerrokset.

Saaritäyttö voidaan toteuttaa hakijan hakemuksessa esittämällä tavalla siten, että alueen pohjavesiolosuhteita ei muuteta, eikä myöskään paaluksista tai muusta vesirakentamisesta aiheudu muutoksia rantaimetytykseen.

Lausuntoon on liitetty muun ohella Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) selvitys ”Vastauksia Pirkanmaan ELY-keskuksen Näsijärven saaritäytön mallinnusraportista esittämiin kysymyksiin ja havaintoihin” sekä geotekniikan professori Tim Länsivaaran lausunto Hiedanrannan saaritäytön vaikutuksista.

Muutoksenhakija on antanut vastaselityksen, jossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Suunnitellun hankkeen monimutkaisuus ja siihen liittyvät epävarmuustekijät ylittävät valvovan viranomaisen arviointikyvyn. Hankkeelle ei voida myöntää lupaa, koska jää epäselväksi, mikä viranomaistaho pystyy hanketta valvomaan.

Savi- ja silttikerrokset eivät kata koko hankealuetta. Paasikiventien alla on todettu piilosupparakenteita.

Painokairauksen perusteella mittauspisteessä on metrin paksuinen silttikerros, jonka alla on moreenikerros. Pisteestä tai sen läheisyydestä ei ole kuitenkaan saatavilla näytetietoja, eikä näin ole varmuutta siitä, onko metrin paksuinen hienompi kerros silttiä vai hiekkaa. Pohjaveden imeytymisestä pitäisi siis tehdä lisätutkimuksia.

Varovaisuusperiaatteen mukaisesti hanketta ei voida toteuttaa vaarantamatta Tahmelan lähdeä.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus myöntää Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry:lle valitusluvan siltä osin kuin asiassa on kysymys hankkeen pohjavesivaikutuksista.

Korkein hallinto-oikeus on mainituilta osin tutkinut asian. Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry:n valituksen johdosta ympäristöluvan (nro 9/2020) lupamääräystä 35 muutetaan ja lupaan lisätään uusi lupamääräys 41a. Lupamääräykset kuuluvat muutettuina seuraavasti (*korkeimman hallinto-oikeuden tekemät muutokset kursivilla*):

35. Luvan saajan tulee tehdä selvitys vesistötäytön ja rannan välisen vesialueen veden laadusta ja siihen vaikuttavien mahdollisten toimenpiteiden toteutuksesta sekä niiden vaikutuksista. *Selvityksessä tulee esittää myös tiedot hankkeen vaikutuksista rantaimetyvän veden määrään ja laatuun ja vaikutuksiin Epilänharju-Villilä A pohjavesimuodostuman tilaan.* Selvitykseen on liitettävä myös sedimentin kertymisen ja kasvillisuuden seurannan seurantatulokset sekä toteutetun pohjavesitarkkailun tulokset. Selvitys on tehtävä viiden vuoden kuluttua hankkeen valmistumisesta.

Selvitys ja esitys lupamääräysten määräaikaiseksi tarkistamiseksi tulee toimittaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle viimeistään puolen vuoden kuluttua selvityksen valmistumisesta. Aluehallintovirasto voi niiden perusteella tarvittaessa tarkistaa täytön ja rannan välisen vesialueen veden laatuun *sekä pohjaveden määrään ja laatuun* vaikuttavia lupamääräyksiä. Selvityksen tulokset tulee lisäksi toimittaa tiedoksi Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

41a. Luvan saajan tulee tarkkailla täyttötöiden ja siltojen rakentamisen vaikutuksia pohjaveden laatuun lupamääräyksessä 39 tarkoitetun tarkkailuohjelmaehdotuksen mukaisesti. Tarkkailuohjelmaehdotuksen viiden havaintoputken lisäksi on tarkkailua tehtävä neljästä putkesta, joiden tulee sijaita rantaviivan ja Hyhkyn vedenottamon välillä, pohjaveden virtausreiteillä. Tarkkailua on tehtävä neljästi vuodessa kaikista tarkkailupisteistä otettavista pohjavesinäytteistä. Isotooppianalyysit on tehtävä kahdesti vuodessa. Luvan saajan tulee esittää Pirkanmaan ELY-keskuksen hyväksyttäväksi ehdotus tarkkailuun lisättävien putkien tarkemmasta sijainnista viimeistään kaksi kuukautta ennen täyttötöiden aloittamista.

2. Muilta osin valituslupahakemus hylätään. Korkein hallinto-oikeus ei siten anna ratkaisua valitukseen muilta kuin kohdassa 1 tarkoitetuilta osin.

3. Vaatimus katselmuksen järjestämisestä hylätään.

4. Vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta hylätään.
5. Lausuminen täytäntöönpanoa koskevasta vaatimuksesta raukeaa.

Perustelut

1. Pääasia

1.1. Sovelletut oikeusohjeet

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitalous-hankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Vesilain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta yleiselle edulle aiheutuvia hyötyjä ja menetyksiä arvioidaan yleiseltä kannalta. Arvioinnissa voidaan käyttää raha-arvoa, jos hyödyn tai menetyksen suuruus voidaan määrittää rahassa.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta saatavana yksityisenä hyötynä otetaan huomioon maa- tai vesialueen tai muun omaisuuden tuottavuuden tai käytettävyyden parantumisesta aiheutuva omaisuuden käyttöarvon lisääntyminen sekä hankkeen toteuttamisesta välittömästi saatava muu etu.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 2 momentin mukaan hankkeesta aiheutuvana yksityisenä menetyksenä otetaan huomioon:

- 1) hakijalle myönnettävät käyttö- tai lunastusoikeudet;
- 2) kustannukset sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on hankkeen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianosaisen kanssa, ja vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannukset; sekä
- 3) muut hankkeeseen osallistumattomalle taholle ja tässä laissa tarkoitulle ojituksen passiiviosakkaalle aiheutuvat menetykset.

Vesilain 3 luvun 10 §:n 1 momentin mukaan lupapäätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) hankkeesta ja sen toteuttamisesta aiheutuvien haittojen välttämisestä siten kuin 2 luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään;
- 2) maisemoinnista ja muusta työn jälkien poistamisesta; sekä
- 3) vesistön ja pohjavesiesiintymän tilan säilyttämistä varten tarpeellisista toimenpiteistä ja laitteista.

Vesilain 3 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan luvassa on määrättävä luvan haltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. Lupaviranomainen, tai sen määräyksestä valtion valvontaviranomainen tai kalatalousviranomainen, voi määrätä useat luvan haltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (yhteistarkkailu) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea myös ympäristönsuojelulakiin ja tähän lakiin perustuvaa tarkkailua. Tarkkailua koskevassa päätöksessä voidaan antaa oikeus tarkkailla toisen alueella ja sijoittaa tarkkailun edellyttämät laitteet ja rakennelmat toisen alueelle. Tarkkailusta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

Vesilain 3 luvun 20 §:n 1 momentin mukaan toistaiseksi voimassa olevaa lupaa koskevassa lupapäätöksessä voidaan määrätä hankkeen vesiympäristöä ja sen käyttöä koskevat lupamääräykset tarkistettaviksi määräajassa, jos tämä on tarpeen hankkeesta aiheutuvien merkittävien haittojen välttämiseksi.

Saman pykälän 2 momentin mukaan lupapäätöksessä on tällöin määrättävä, mihin mennessä luvan haltijan on saatettava yksilöityjen lupamääräysten ajanmukaisuus lupaviranomaisen tutkittavaksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä.

1.2. Kysymyksenasettelu korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Asiassa on ratkaistavana, voiko vesistötäytöstä aiheutua sellaisia haitallisia vaikutuksia Epilänharju-Villilä A -pohjavesialueelle, että vesilain 3 luvun 4 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty ja ovatko lupamääräykset riittävät hankkeen pohjavesivaikutusten tarkkailemiseksi.

1.3. Asiassa saatu selvitys

Aluehallintovirasto on myöntänyt Tampereen kaupungille luvan vesistötäytön rakentamiseen Näsijärven Hiedanrantaan siten, että vesistötäytön ja rannan väliin jää vesialue. Lisäksi aluehallintovirasto on muun ohella myöntänyt luvan täytön alta syrjäytyvän sedimentin ruoppaukseen sekä täyttöalueen rakentamiseen ja käyttöön liittyville silloille.

Hankkeessa muutetaan vesialuetta pysyvästi maa-alueeksi noin 13,3 ha. Vesistötäyttö koostuu Pölkkyläniemen ja Lielahden tehdasalueen väliin jäävästä noin 840 m pitkästä ja enimmillään 200 m leveästä alueesta, jonka täyttötilavuus noin 1,5 milj. m³. Rannan puolella täyttöalueen ja rantaviivan väliin jää vähintään 36 m leveä ja noin 1,5 km pitkä vesialue, jonka vesisyvyys vaihtelee pääosin välillä 1–1,5 m. Vesistötäyttö toteutetaan siten, että täytön ja rannan väliin jäävän alueen vesisyvyys

on mahdollisimman suuri. Vesialueella vesisyvyyttä ei kuitenkaan lisätä kaivamalla eikä rantaan kosketa. Hankealueella järven pohjassa olevia, pohjavesimuodostumaa suojaavia savi- ja silttikerroksia ei muuteta tai vaurioiteta.

Hankealue rajautuu ja sijoittuu osittain vedenhankintaa varten tärkeälle 1E-luokan pohjavesialueelle Epilänharju-Villilä A, jonka rajausta on tarkistettu vuonna 2019. Täyttö ei sijoitu pohjaveden muodostumisalueelle. Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on arvioitu 6,08 km², josta pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala on 3,91 km². Alueella arvioidaan muodostuvan pohjavettä 2 362 m³/vrk. Pohjavesialueella sijaitsee Tampereen Veden Hyhkyn vedenottamo, jonka vedenottolupa on 3 000 m³/vrk. Vedenottamolta otetaan tällä hetkellä pohjavettä noin 2 000 m³/vrk. Vedenottamo sijaitsee noin 400 metrin etäisyydellä Näsijärven rannasta.

Pohjaveden päävirtaussuunta on muodostuman suuntaisesti luoteesta kaakkoon. Pohjaveden virtausta määrittävät ympäröivät vesistöt. Pohjavesi virtaa pääpiirteissään eri suunnista kohti Pyhäjärveä purkautuen useassa kohdassa Hyhkynlahden rannassa. Purkautumista tapahtuu myös Tahmelan lähteestä selvästi hankealueen itäpuolella. Pohjaveden pinnan tasoa on seurattu muun muassa Vaitinaron ranta-alueelle asennetuista havaintoputkista. Pohjaveden pinta laskee nopeasti useita metrejä Näsijärven alkuperäisen rantaviivan kohdalla ja sen jälkeen varsin tasaisesti kohti Pyhäjärveä. Hyhkyn vedenottamon ja Näsijärven vedenpinnan välinen korkeusero on 3–4 metriä.

Hankealueella on tehty pohjatutkimuksia useassa eri vaiheessa, ja Epilänharju-Villilän A -pohjavesimuodostuman kerrosrakennetta on tutkittu muun muassa geofysikaalisilla tutkimusmenetelmillä ja maaperäkairauksilla (GTK:n tekemät geologisiin rakenneselvityksiin liittyvät tutkimukset vuosina 2015, 2016 ja 2017). Vesistöalueella tehdyt pohjatutkimukset ovat vuosilta 2009–2011 sekä 2014–2019. Selvityksiä on tehty alueen vesisyvyyksistä, maakerrosten koostumuksesta ja paksuudesta sekä kovan pohjan ja kalliopinnan syvyydestä. Pohjatutkimuksia on jatkettu myös luvan myöntämisen jälkeen vuosina 2020 ja 2021 teknisen suunnittelun tarkentamiseksi.

Maaperä- ja rantaimetyymisolosuhteiden tarkemmaksi selvittämiseksi alueella on tehty maatulvakuotauksia (Geo-Work Oy, 2019) sekä maatulvakuotauksen rakennetulkinta (Mäkinen, 2019). Rakennetulkinnan ja kairausten mukaan harjun liepeitä reunustavat savi-silttikerrostumat, jotka jatkuvat Näsijärven alla. Paikoin nämä savi-silttikerrostumat puuttuvat ja tilalla on täyttömaata. Maatulvakuotauksissa on havaittavissa myös piilosupparakenteita, jotka osittain ohjaavat imeytyvän järviveden kulkeutumista harjuun.

GTK on laatinut Hyhkyn alueen maaperän 3D-rakennemallin ja pohjaveden virtausmallinnuksen (18.5.2018), jonka mukaan alueen läpi kulkevan kallioperän siirrosvyöhykkeen ja ruhjeisen kallioperän merkitys pohjavesimuodostuman vesitaseeseen on todennäköisesti huomattava ja osa Hyhkyn vedenottamolta pumpatusta vedestä on todennäköisesti kalliopohjavettä.

Mallinnusta on päivitetty edellä viitatussa maatutkaluotauksen rakennetutkimuksen tulosten perusteella (Tampereen Hyhkyn alueen päivitetty pohjaveden virtausmalli 2019, 16.8.2019). Raportin mukaan rakennetutkimuksissa saadun tiedon perusteella Näsijärven järviveden rantaimetyminen harjuun pohjavedeksi estyy kokonaan tai suurelta osin Hiedanrannan ja Vaitinaron ranta-alueilla, koska alueilla esiintyy savi- ja silttikerrostumia. Toisin sanoen Näsijärven vesi ei luontaisesti pääse suotautumaan lainkaan tai ainakaan kovin hyvin Näsijärven Lielahden ja Vaitinaron rantojen osuudella harjun pohjavedeksi, mikäli maakerroksia ei häiritä ihmistoiminnan seurauksena.

Vuoden 2019 maatutkaluotauksien tulosten mukaan Näsijärven veden suotautumista tapahtuu Vaitinaron ranta-alueella ainoastaan kahdelta kapealta alueelta, Paasikiventien täytön alueelta ja uittotunnelin suuaukon kohdalla, mutta silloinkin järviveden imeytymistä rajoittaa alueille varsinaisen harjuaineuksen päälle kerrostunut silttimateriaali, jonka vedenjohtavuus on alhainen.

Rakennetutkimustiedot selittävät osaltaan järvivesi-isotooppitutkimuksissa saatuja tuloksia. Niiden mukaan Hyhkyn vedenottamalla järvivettä ei ole havaittu tai sen osuus on ollut korkeintaan 1–2 %:n luokkaa.

Raportin mukaan Tampereen Hyhkyn alueen harjun rakennetutkimustietojen sekä alueelle tehtyjen pohjavedenvirtausmalliennusteiden perusteella voidaan todeta, että Näsijärven Hiedanrannan ja Vaitinaron ranta-alueilla imeytyvällä järvivedellä ei ole vaikutusta Hyhkyn pohjavedenottamolta pumpattavaan pohjaveden määrään, koska rantaimetyvä vesimäärä on pieni. Alueen pohjaveden kemian analyysitulosten mukaan Hyhkyn ottamolta pumpattu pohjavesi on osittain kalliopohjavettä, jota purkautuu todennäköisesti Hyhkyn alueella olevasta kallioperän siirroksista ja ruhjeista harjun pohjaveteen (Ramboll Finland Oy 2019: Epilänharju – Villilä A, Kalliopohjavesiselvitys). Purkautuva kalliopohjavesi täydentää harjupohjavettä niin, että Hyhkyn ottamolta saadaan pumpattua sen nykyinen ottomäärä.

Veden vaihtuvuutta on rannan ja täytön välisellä vesialueella mallinnettu Suomen ympäristökeskuksen laatimalla virtausmallilla. Laskentatulosten mukaan kesäaikana veden vaihtuminen nykytilanteessa on nopeaa. Saarivaihtoehdossa vähintään 3 m/s tuuli saa veden vaihtumaan saaren ja rannan väliin jäävällä vesialueella.

1.4. Oikeudellinen arviointi

Vesilain 3 luvun 4 §:n mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Korkein hallinto oikeus toteaa, että haitallisia vaikutuksia pohjavesi-esiintymän veden määrään, laatuun tai yhdyskunnan vedenhankintaan on pidettävä huomattavina menetyksinä yleisille eduille. Vesilain mukaisen luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeesta ei aiheudu tällaisia menetyksiä. Asiassa on näin ollen ensin arvioitava, onko hankkeelle pohjavesivaikutuksista esitetty selvitys huomioon ottaen voitu myöntää lupa.

Vesistötäytön vaikutuksia Epilänharju-Villilä A -pohjavesimuodostumaan, mukaan lukien vaikutuksia rantaimetyymisen määrään ja merkitystä pohjaveden muodostumiselle, on selvitetty hankkeessa usealla tavalla sekä laskennallisesti että tutkimuksin. Selvitysten perusteella Näsijärvestä rantaimetyyy vettä pohjavesimuodostumaan. Rantaimetyymistä tapahtuu erityisesti rantaviivan sellaisissa kohdissa, joita on ihmisen toimesta muokattu siten, että imeytymistä estävät savi-silttikerrostumat puuttuvat. Rantaimetyyvän veden määrä nyt kyseessä olevalla alueella on arvioitu nykytilanteessa vähäiseksi ja sen vaikutukset Hyhkyn vedenottamon veden laatuun ja määrään pieniksi.

Selvityksissä on arvioitu, että vesistötäytön rakentaminen lisää rantaimetyyvän veden määrää, mutta lisäys jää pieneksi. Vesistötäyttö rakennetaan saaritäyttönä siten, että rannan ja täytön väliin jätetään vesialue. Rantaan ei tulla koskemaan rakentamisessa. Lupamääräyksissä 5 ja 21 on määrätty rakennustöiden suorittamisesta siten, että järven pohjassa olevia, pohjavettä suojaavia kerroksia ei saa muuttaa siten, että niiden pohjavettä suojaava vaikutus heikkenee. Luvassa on annettu määräykset rannan ja täytön väliin jäävän vesialueen vedenlaadun tarkkailemisesta sekä toimenpiteistä poikkeustilanteissa, mikäli vedenlaadun havaitaan heikentyvän.

Kun otetaan huomioon edellä maaperäolosuhteista ja rantaimetyymisen vähäisyydestä sekä rakennustöiden suorittamisesta todettu, riskiä siitä, että vesistötäyttö vaikuttaisi merkittävästi Epilänharju-Villilä A -pohjavesimuodostumaan rantaimetyyvän pohjaveden määrään, voidaan pitää pienenä. Rantaimetyymisen määrän pysyessä vähäisenä ei ole todennäköistä, että hanke vaikuttaisi pohjavesimuodostuman veden laatuun tai vaikeuttaisi merkittävästi Hyhkyn vedenottamon toimintaa. Näillä perusteilla myöskään Tahmelan lähteelle ei arvioida aiheutuvan haitallisia vaikutuksia. Näin ollen hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu yleisille

eduille sellaisia huomattavia menetyksiä, jotka olisivat vesilain mukaisen luvan myöntämisen este. Hankkeelle on tullut myöntää lupa.

Asiassa on vielä arvioitava, ovatko annetut lupamääräykset riittävät pohjavesiesiintymän veden laadun ja määrän tarkkailemiseksi ja erityisesti ottaen huomioon Epilänharju-Villilä A -pohjavesimuodostuman hyödyntäminen yhdyskunnan vedenhankinnan tarpeisiin Hyhkyn vedenottamalla.

Valituksenalaisessa luvassa on määrätty pohjaveden laadun tarkkailemisesta tarkkailuohjelmaehdotuksen mukaisesti viidestä havaintoputkesta, jotka sijaitsevat rannan läheisyydessä. Pirkanmaan ELY-keskus on korkeimmalle hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa tuonut esiin, että tarkkailulla ei voida havaita muualla pohjavesialueella tapahtuvia muutoksia.

Kuten edellä on todettu, alueella tapahtuu rantaimetyymistä. Rantaimetyymisen määrän arviointiin ja imeytymisreitteihin liittyy saadun selvityksen perusteella kuitenkin jossain määrin epävarmuuksia. Rantaimetyymyvän veden määrällä ja laadulla voi olla vaikutuksia Hyhkyn vedenottamon toimintaan. Korkein hallinto-oikeus katsoo tämän vuoksi, että rantaimetyymisen vaikutusten tarkkailu pohjavesimuodostumassa myös etäämmällä Näsijärven rannasta on tarpeen Hyhkyn vedenottamon toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Tämän vuoksi lupaan on lisätty uusi lupamääräys 41a, joka edellyttää pohjavesitarkkailua rantaviivan ja Hyhkyn vedenottamon välisellä alueella, pohjaveden virtausreiteillä. Tarkkailuputkien sijoittelussa on huomioitava päivitetyn pohjaveden virtausmallinnuksen tulokset virtausreiteistä eri vedenottomäärillä sekä isotooppitutkimusten tulokset rantaimetyyneen pintaveden osuuksista pohjaveden tarkkailuputkissa eri ajankohtina. Mahdolliset vaikutukset pohjaveden laatuun ovat todennäköisiä erityisesti rakennustöiden aikana, ja ne tulee vedenottamon toimintaedellytykset huomioon ottaen havaita riittävän nopeasti. Tästä syystä tarkkailukertoja on lisätty tarkkailuohjelmaehdotuksen mukaisesti.

Tarkkailun lisäksi valituksenalaisessa luvassa on määrätty selvityksestä liittyen vesistötäytön ja rannanvälisen vesialueen vedenlaatuun. Korkein hallinto-oikeus katsoo, että selvitysvelvoitteella on osaltaan tarkoitus varmistua siitä, että kyseisen vesialueen vedenlaatu ja alueelta mahdollisesti tapahtuva rantaimetyyminen ei vaikuta heikentävästi Epilänharju-Villilä A -pohjavesimuodostuman pohjaveden laatuun ja sitä kautta Hyhkyn vedenottamon toimintaan. Selvitysvelvoitteessa ei kuitenkaan ole erikseen määrätty selvittämään vesistötäytön mahdollisia vaikutuksia

pohjavesimuodostumaan. Korkein hallinto-oikeus katsoo edellä pohjavesimuodostumasta ja rantaimetyymiseen liittyvistä epävarmuuksista todettu huomioon ottaen, että täytön mahdollisten vaikutusten tarkempi selvittäminen on tarpeen. Tämän vuoksi lupamääräystä 35 on täydennetty siten, että selvitykseen tulee liittää myös tiedot hankkeen vaikutuksista pohjavesimuodostumaan, mukaan lukien vaikutukset rantaimetyymän veden määrään ja pohjaveden laatuun.

Näillä perusteilla ja kun muutoin otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen ei muilta osin ole perusteita.

2. Valituslupahakemusten hylkääminen muilta osin

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Sen perusteella, mitä muutoksenhakija on esittänyt ja mitä asiakirjoista muutoin ilmenee, asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi ei muilta osin ole valitusluvan myöntämisen perustetta.

3. Katselmusta koskeva vaatimus

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 48 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuin voi järjestää asian selvittämiseksi katselmuksen. Kun otetaan huomioon perusteet, joiden vuoksi Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry on pyytänyt katselmuksen järjestämistä, sekä asiakirjoista saatava selvitys, katselmuksen järjestäminen ei ole asian selvittämiseksi tarpeen.

4. Oikeudenkäyntikulut

Asian laatuun nähden ja kun otetaan huomioon oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §, Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry:lle ei ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

5. Täytäntöönpanoa koskeva vaatimus

Asian tultua tällä päätöksellä ratkaistuksi ei täytäntöönpanoa koskevasta vaatimuksesta ole tarpeen lausua.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Eija Siitari
oikeusneuvos

Mika Seppälä
oikeusneuvos

Tuomas Kuokkanen
oikeusneuvos

Taina Pyysaari (t)
oikeusneuvos

Veronica Storträsk
oikeusneuvos

Seppo Rekolainen
ympäristöasiantuntijaneuvos

Anna-Liisa Kivimäki
ympäristöasiantuntijaneuvos

Laura Leino
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry, maksutta
Vaasan hallinto-oikeus
Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Tampereen kaupungin kiinteistötoimi
Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Tampereen kaupungin kaavoitusviranomainen
Tampereen kaupunginhallitus
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ Ympäristö ja
Luonnonvarat -vastuualue
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ Liikenne ja infra-
struktuuri -vastuualue
Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ kalatalousviran-
omainen
Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ patoturvallisuusviran-
omainen
Museovirasto
Väylävirasto
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Tampereen Vesi Liikelaitos
Tampereen Sähkölaitos Oy
Suomen ympäristökeskus